

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026-2027/2028

(skrajne daty)

Rok akademicki 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Konserwacja i dokumentacja zabytków archeologicznych
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 3 semestr
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr Dariusz Król
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Dariusz Król

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		30							2

1.2. Sposób realizacji zajęć**X** zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ (ĆWICZENIA)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Ogólna wiedza z zakresu nauk przyrodniczych na poziomie szkoły średniej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie studenta z organizacjami międzynarodowymi i krajowymi mającymi na celu ochronę zabytków i prowadzącymi szkolenia i staże w tym zakresie oraz ewolucją pojęć konserwacji i restauracji zabytków i konsekwencjami tejsze.
C ₂	Zapoznanie studenta ze środowiskowymi uwarunkowaniami opieki konserwatorskiej. Zaznajomienie z czynnikami naturalnymi i antropogenicznymi i możliwościami przeciwdziałania im (np. monitoring środowiska w przestrzeni magazynowej i wystawienniczej)
C ₃	Zaznajomienie studenta z cechami materiałów: ceramiki, szkła, glazur, emalii, porcelan, majoliki, kamionki, malowideł, metali i ich stopów, substancji organicznych (papier, skóry, tkaniny, drewno), kamienia – w stopniu umożliwiającym prawidłową opiekę nad zabytkiem
C ₄	Zaznajomienie studenta z przebiegiem korozji w poszczególnych grupach zabytków i czynnikami szczególnie promującymi jej przebieg
C ₅	Zapoznanie studenta z metodami konserwacji czynnej i biernej poszczególnych grup zabytków w zakresie podstawowym, w tym ze środkami i narzędziami konserwatorskimi
C ₆	Zapoznanie studenta ze sposobem organizacji ratowniczych stanowisk konserwatorskich, podstawowymi środkami konserwatorskimi, narzędziami oraz BHP
C ₇	Zaznajomienie studenta z literaturą przedmiotu, także w języku angielskim
C ₈	Zapoznanie studenta z metodami badań zabytków przed i w trakcie konserwacji (analizy obrazu IR, UV, radiometryczne, analizy materiału metodami spektroskopowymi i mikroskopowymi)
C ₉	Zaznajomienie studenta z podstawowymi zasadami wykonywania dokumentacji rysunkowej i fotograficznej zabytków ceramicznych.
C ₁₀	Przekazanie podstawowych wiadomości z zagadnień związanych z ochroną i konserwacją zabytków ceramicznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	ZNA MOŻLIWOŚCI DALSZEGO SAMOKSZTAŁCENIA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW	K_Wo2, K_Wo8; K_Ko1-04
EK_02	MA ŚWIADOMOŚĆ KONIECZNOŚCI OPIEKI NAD ZABYTKIEM, W SZCZEGÓLNOŚCI MONITOROWANIA WARUNKÓW JEGO PRZECHOWYWANIA I EKSPOZYCJI, WARUNKÓW	K_Wo2, K_Wo8, K_Uo1, K_Uo8, K_Ko2

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	ZACHOWYWANIA SIĘ, KONIECZNOŚCI STAŁEJ KONSULTACJI Z WYSOKO WYKWALIFIKOWANYM KONSERWATOREM	
EK_03	ZNA OPTYMALNE WARUNKI PRZECHOWYWANIA I EKSPONOWANIA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ZABYTKÓW	K_Wo2, K_Wo8, K_Ko2
EK_04	POTRAFI ZORGANIZOWAĆ RATOWNICZE STANOWISKO KONSERWATORSKIE NA WYKOPALISKACH I PREWENCYJNIE ZABEZPIECZYĆ ZABYTKI	K_Uo1, K_Uo8, K_Ko1-02
EK_05	POTRAFI KORZYSTAĆ Z LITERATURY PRZEDMIOTU	K_Uo1, K_Uo8, K_Ko1
EK_06	ZNA METODYKĘ POZYSKIWANIA I DOKUMENTOWANIA ŹRÓDEŁ ARCHEOLOGICZNYCH W TRAKCIE BADAŃ TERENOWYCH	K_Wo2, K_Wo8 K_Ko4
EK_07	POTRAFI POSŁUGIWAĆ SIĘ WŁAŚCIWYMI TECHNIKAMI BADAWCZYMI I DOKUMENTACYJNYMI MATERIAŁU ZABYTKOWEGO	K_Uo1, K_Ko1, K_Ko4
EK_08	POTRAFI ZABEZPIECZYĆ ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE ORAZ SKUTECZNIE INTERWENIOWAĆ W PRZYPADKACH ZAGROŻENIA ZNISZCZENIEM	K_Uo1, K_Uo8, K_Ko2

3.3 Treści programowe

A. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Zapoznanie studenta z organizacjami międzynarodowymi i krajowymi mającymi na celu ochronę zabytków i prowadzącymi szkolenia i staże w tym zakresie. Podstawy ewolucji pojęć konserwacji i restauracji zabytków.
Znajomość środowiskowych uwarunkowań opieki konserwatorskiej. Znajomość czynników naturalnych i antropogenicznych. Monitoring środowiska w przestrzeni magazynowej i wystawienniczej. Przykłady
Podstawowe informacje na temat budowy materiałów: ceramiki, szkła, malowideł, metali i ich stopów, substancji organicznych, kamienia – w stopniu umożliwiającym prawidłową opiekę nad zabytkiem
Podstawowe informacje na temat przebiegu korozji w poszczególnych grupach zabytków
Podstawowe informacje na temat metod konserwacji czynnej i biernej poszczególnych grup zabytków
Podstawowe informacje na temat sposobu organizacji stanowisk konserwatorskich, środków konserwatorskich, odczynników, narzędzi oraz BHP
Podstawowe informacje na temat metod badań stosowanych w praktyce konserwatorskiej
Podstawowe informacje na temat sposobów eksploracji, wydobywania, transportu i przechowywania zabytków ceramicznych.
Zaznajomienie ze sposobami analizowania i klasyfikowania materiałów ceramicznych.
Rysowanie zabytków ceramicznych, sposoby rysowania całych naczyń glinianych. Rysowanie fragmentów naczyń glinianych (części przykrawędnych, środkowych i przydennych) sposoby rysowania fragmentów charakterystycznych (rysunek ołówkiem, przygotowywanie skanów).
Fotografowanie zabytków ceramicznych według przyjętego kanonu, poznania zasad właściwej dokumentacji fotograficznej zabytku.

Zapoznanie z zasadami konstruowania tablic rysunkowych i fotograficznych oraz przygotowywania ich do publikacji.

Zasady rekonstrukcji naczyń glinianych (tj. odzyskanie formy naczynia, klejenie oraz uzupełnianie ubytków za pomocą gipsu).

3.4 Metody dydaktyczne

Ćwiczenia: Analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach/rozwiązywanie zadań, dyskusja.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium	ĆW
EK_02	kolokwium	ĆW
EK_03	kolokwium	ĆW
EK_04	kolokwium	ĆW
EK_05	kolokwium	ĆW
EK_06	kolokwium	ĆW
EK_07	kolokwium	ĆW
EK_08	kolokwium	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykazanie się wiedzą o informacjach zawartych w literaturze i przekazaną w trakcie ćwiczeń

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	20
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

<p>Cronyn J. 2005. The Elements of Archaeological Conservation. Routledge.</p> <p>Davidson S. 2005. Conservation and Restoration of Glass, Butterworth.</p> <p>Grupa M. 2012. Wełniane tekstylia pospólstwa i plebsu gdańskiego (XIV-XVII w) i ich konserwacja, UMK.</p> <p>Gawrysiak – Leszczyńska W. 1984. Zasady rysowania ceramiki i sposoby rekonstruowania, Warszawa. 2003. JAK RYSOWAĆ ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE. PODSTAWOWE ZASADY DOKUMENTACJI”, MUZEUM ARCHEOLOGICZNE W BISKUPINIE.</p> <p>Kobyliński Z. (red.). 1984 „PIERWSZA POMOC DLA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH”, WARSZAWA.</p> <p>Kołąszko M. 2012. Konserwacja monet i metali, Polskie Tow. Numizmatyczne.</p> <p>Ławecka D. 2003. Wstęp do archeologii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Kraków.</p> <p>Pelczyk A., Wyrwa A. (red.) 2011. Konserwacja drewna zabytkowego. Między teorią a praktyką. Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Dziekanowice-Lednica.</p> <p>Prądziński W. 2005. Badania i konserwacja drewna archeologicznego, Muzeum Archeologiczne w Biskupinie.</p> <p>Sękowski J. 2008. Konserwacja broni białej. Semper, Warszawa.</p> <p>Strzelczyk A.B., Karbowska-Berent J. 2004. Drobnoustroje i owady niszczące zabytki i ich zwalczanie. Wydawnictwa UMK, Toruń.</p> <p>Literatura uzupełniająca: Czasopisma: Ochrona Zabytków, Wiadomości Konserwatorskie (różnych województw), Journal of Cultural Heritage – wybrane aktualne artykuły</p>

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej